

V Bruseli 24. marca 2021
(OR. en)

7301/21

SOC 154
EMPL 110
ECOFIN 273
EDUC 98

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	ST 6240/1/21 REV 1
Predmet:	Závery Rady o spoločnej správe o zamestnanosti na rok 2021 (8. marca)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o spoločnej správe o zamestnanosti na rok 2021, ktoré boli schválené písomným postupom 8. marca 2021.

Závery Rady o spoločnej správe o zamestnanosti na rok 2021

1. POZNAMENÁVAJÚC, že pandémia COVID-19 zvrátila šesťmesačný pozitívny trend rastu zamestnanosti a vážne ovplyvnila výsledky na trhu práce v EÚ. Očakáva sa, že v dôsledku toho sa zvýši chudoba, prehĺbi nerovnosť a obmedzí sociálna súdržnosť. Neúmerne zasiahnutí boli pracovníci v neštandardných formách zamestnania, ako sú dočasní zamestnanci, ale aj mladí ľudia, ľudia s migrantským pôvodom, pracovníci v oblasti pohostinstva, cestovného ruchu, kultúry a zábavy, ako aj niektoré odborné činnosti.
2. VÍTAJÚC rýchlu a rozhodnú reakciu na úrovni členských štátov a EÚ, najmä mobilizáciu významnej finančnej podpory na režimy skráteného pracovného času a iné opatrenia určené na zachovanie zamestnanosti a obmedzenie straty príjmov. ZDÔRAZŇUJÚC prínos európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE). VÍTAJÚC aktívne zapojenie sociálnych partnerov v tejto súvislosti, ako aj úsilie organizácií občianskej spoločnosti zamerané na podporu najzraniteľnejších skupín.
3. PRIPOMÍNAJÚC svoje závery o aspektoch zamestnanosti a sociálnych aspektoch v ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021, a najmä, že európsky semester zostáva účinným koordinačným nástrojom na zabezpečenie súdržnosti reformných programov členských štátov a že Európsky pilier sociálnych práv by mal aj naďalej slúžiť ako kompas pre vzostupnú konvergenciu smerom k lepším pracovným a životným podmienkam v Európe a riadiť koordináciu politík zamestnanosti a sociálnych politík na úrovni EÚ s náležitým ohľadom na príslušné právomoci.
4. PODČIARKUJÚC, že Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytne rozsiahlu finančnú podporu na reformy a investície zamerané na podporu tvorby pracovných miest a zvýšenie odolnosti hospodárstiev, spoločností a systémov zdravotnej starostlivosti EÚ a ich lepšiu pripravenosť na súbežnú zelenú a digitálnu transformáciu, čím sa podporia investície do ľudí a urýchli hospodárska a sociálna obnova.

5. ZDÔRAZŇUJÚC, že spoločná správa o zamestnanosti na rok 2021, monitorovanie vykonávania usmernení politík zamestnanosti a prezentácia výsledkov sociálneho prehľadu, ktorý je sprievodným dokumentom k Európskemu pilieru sociálnych práv, môže členským štátom pomôcť určiť relevantné prioritné oblasti pre reformy a investície, a to aj vzhľadom na podporu z finančných prostriedkov EÚ vrátane nového Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.
6. UZNÁVAJÚC, že rýchlym prijatím režimov skráteného pracovného času a iných opatrení zameraných na zachovanie zamestnanosti spolu s poklesom miery ekonomickej aktivity obyvateľstva sa obmedzilo zvyšovanie miery nezamestnanosti od vypuknutia nákazy. ZDÔRAZŇUJÚC, že režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia by mali zostať v platnosti tak dlho, ako to bude potrebné. ZDÔRAZŇUJÚC, že hneď ako to podmienky umožnia, by politiky mali podporovať prerozdelenie pracovnej sily (napr. prostredníctvom systémov zvyšovania úrovne zručností/rekvalifikácie a dobre navrhnutých stimulov na prijímanie do zamestnania), najmä smerom k zelenému a digitálnemu hospodárstvu, a zároveň chrániť pracovníkov počas zmien postavenia na trhu práce. POZNAMENÁVAJÚC, že poskytovanie primeraných dávok v nezamestnanosti počas primeraného obdobia, ktoré je prístupné pre všetkých nezamestnaných vrátane tých, ktorí boli predtým zamestnaní na základe atypickej zmluvy, má z hľadiska podpory uchádzačov o zamestnanie počas zmeny ich postavenia na trhu práce kľúčový význam.
7. ZDÔRAZŇUJÚC, že účinné aktívne politiky trhu práce majú zásadný význam pri podpore spravodlivej a inkluzívnej obnovy. ZDÔRAZŇUJÚC význam reforiem a investícií do aktívnych politík trhu práce a verejných služieb zamestnanosti pre poskytovanie účinnej individualizovanej pomoci uchádzačom o zamestnanie, a to aj prostredníctvom digitálnych riešení a spájaním tejto podpory so sociálnymi a zdravotníckymi službami.
8. POZNAMENÁVAJÚC, že pandémia COVID-19 má mimoriadny vplyv na zraniteľné skupiny aj v dôsledku nedostatkov v oblasti digitálnych zručností. PODČIARKUJÚC, že cieľovými politikami trhu práce, aktívnym začleňovaním a opatreniami v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy by sa mohla poskytnúť ochrana najzraniteľnejším osobám a zlepšiť ich situácia.

9. ZDÔRAZŇUJÚC prudký nárast nezamestnanosti mladých ľudí a počtu mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, čo bude mať pravdepodobne trvalý vplyv na ich vyhliadky na trhu práce. ZDÔRAZŇUJÚC, že by si to vyžadovalo zintenzívnenie reforiem a investícií do verejných služieb zamestnanosti, ako aj aktívne politiky trhu práce a systémy vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom poskytnúť mladým ľuďom integrované politické riešenia a posilniť ich zručnosti, a to aj podporovaním poskytovania kvalitnej učňovskej prípravy a odborných stáží. UZNÁVAJÚC, že vykonávaním odporúčania Rady o moste k pracovným miestam – posilnení záruky pre mladých ľudí možno významne prispieť k zintenzívneniu komplexnej podpory zamestnanosti dostupnej pre mladých ľudí.
10. KONŠTATUJÚC, že odstránenie rozdielov v zamestnanosti a odmeňovaní žien a mužov si vyžaduje ďalšie úsilie, keďže kríza spôsobená pandémiou COVID-19 ešte viac zvýšila riziká pre ženy v odvetviach a povolaniach s nižšími príjmami. PODČIARKUJÚC, že v tejto súvislosti by sa účasť žien na trhu práce mohla zvýšiť prostredníctvom reforiem a investícií, najmä do vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, služieb dlhodobej starostlivosti, politík týkajúcich sa rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a transparentnosti odmeňovania, ako aj úpravami daňovo-dávkových systémov, ktorých cieľom je riešiť prekážky účasti žien na trhu práce.
11. ZDÔRAZŇUJÚC, že kľúčom k zníženiu segmentácie trhu práce, podpore spravodlivých pracovných podmienok a riešeniu chudoby zamestnaných osôb je predchádzanie pracovnoprávnym vzťahom, ktoré vedú k neistým pracovným podmienkam, a poskytovanie správnych stimulov na prijímanie pracovníkov na trvalé pracovné zmluvy pri súčasnom presadzovaní primeraných minimálnych miezd a prístupu k sociálnej ochrane. ZDÔRAZŇUJÚC význam investovania do bezpečného a prispôbeného pracovného prostredia a pružných foriem organizácie práce, ktoré podporujú pracovníkov a odrádzajú od nedeklarovanej práce, najmä vzhľadom na krízu.

12. UZNÁVAJÚC, že konzultácie so sociálnymi partnermi v rámci reakcie na krízu zostali intenzívne v tých členských štátoch, ktoré už mali dobre rozvinuté štruktúry sociálneho dialógu, zatiaľ čo v iných členských štátoch kríza zhoršila zapojenie sociálnych partnerov, ktoré bolo obmedzené už pred núdzovým stavom v oblasti zdravia. ZDÔRAZŇUJÚC, že sociálny dialóg a zapojenie sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, najmä organizácií občianskej spoločnosti, do navrhovania a vykonávania národných plánov podpory obnovy a odolnosti môže významne prispieť k účinným politickým reakciám a oživeniu hospodárstva.
13. UZNÁVAJÚC, že nízka účasť detí a mladých ľudí zo znevýhodnených sociálno-ekonomických skupín na vzdelávaní a odbornej príprave a zhoršenie ich výsledkov vzdelávania sú aj naďalej závažnými výzvami s možným dlhodobým vplyvom na ich účasť v spoločnosti, integráciu na trhu práce a kariérne vyhliadky. POZNAMENÁVAJÚC, že dištančné vzdelávanie zavedené počas zákazu vychádzania mohlo tieto nevýhody ešte prehĺbiť. ZDÔRAZŇUJÚC, že nedostatok kvalifikovaných pracovníkov je pre podniky hlavnou prekážkou pri investovaní a že dospelí s nižšou kvalifikáciou sa zúčastňujú na vzdelávaní oveľa menej, hoci to najviac potrebujú. KONŠTATUJÚC pretrvávajúci nedostatok v oblasti pokročilých digitálnych zručností, najmä u žien. ZDÔRAZŇUJÚC, že zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácia, najmä v oblasti digitálnych a ekologických zručností, a to aj u učiteľov a školiteľov, spolu s reformami a investíciami zameranými na zlepšenie prístupu k vzdelávaniu a odbornej príprave a na zníženie nerovnosti vo vzdelávaní sú nevyhnutnými predpokladmi podpory digitálnej a zelenej transformácie a podpory inkluzívneho a udržateľného rastu.
14. POZNAMENÁVAJÚC, že pokles miery chudoby alebo sociálneho vylúčenia pokračoval aj v roku 2019, hoci pomalším tempom ako v predchádzajúcich rokoch. UZNÁVAJÚC, že kríza spôsobená pandemiou COVID-19 so súvisiacim očakávaným nárastom nezamestnanosti a nečinnosti bude pravdepodobne mať negatívny vplyv na mieru chudoby alebo sociálneho vylúčenia.

15. ZDÔRAZŇUJÚC, že ochrana minimálneho príjmu spolu s aktivačnými a podpornými službami zohráva v tejto kríze kľúčovú úlohu pri zmierňovaní rizika chudoby a sociálneho vylúčenia, a tým podporuje najviac znevýhodnené osoby v spoločnosti, a to v súčasnosti aj v budúcnosti. PODČIARKUJÚC potrebu riešiť existujúce nedostatky v dostupnosti, primeranosti a poskytovaní podporných služieb v súlade so závermi Rady o posilnení ochrany minimálneho príjmu s cieľom bojovať proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu počas pandémie COVID-19 a po nej.
16. ZDÔRAZŇUJÚC, že príjmová nerovnosť zostáva veľkou výzvou v celej EÚ. KONŠTATUJÚC, že v minulých rokoch sa príjmová nerovnosť zvyšovala viac v dolnej časti rozdelenia príjmov ako v jeho hornej časti. ZDÔRAZŇUJÚC, že napriek prijatým opatreniam sa nerovnosť vo všetkých jej formách v dôsledku krízy pravdepodobne zhorší. PODČIARKUJÚC, že riešenie príjmovej nerovnosti si vyžaduje reformy rôznych oblastí politik vrátane návrhu daňovo-dávkových systémov, mechanizmov stanovovania miezd, inkluzívnosti vo vzdelávaní a odbornej príprave (od raného veku), ako aj prístup k cenovo dostupným a kvalitným službám pre všetkých. PRIPOMÍNAJÚC, že politické reformy by mali byť sprevádzané väčším dôrazom na posudzovanie distribučných účinkov, a to aj pokiaľ ide o politiky podporujúce zelenú a digitálnu transformáciu.
17. ZDÔRAZŇUJÚC, že sa očakáva, že kríza bude mať neúmerný vplyv na určité zraniteľné skupiny, najmä na deti, osoby so zdravotným postihnutím, staršie osoby a osoby s migrantským pôvodom. PRIPOMÍNAJÚC pretrvávajúci vysoký výskyt chudoby detí alebo ich sociálneho vylúčenia v celej EÚ. ZDÔRAZŇUJÚC, že poskytovanie vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, bývanie a zdravotná starostlivosť sú rozhodujúcimi faktormi pri predchádzaní chudobe detí a boji proti nej a pri podpore ich dobrých životných podmienok. PODČIARKUJÚC potrebu inkluzívneho vzdelávania, prístupu k zdravotnej starostlivosti a politik inkluzívneho trhu práce, ktoré sú primerane prispôsobené potrebám osôb so zdravotným postihnutím. ZDÔRAZŇUJÚC, že integrácia osôb s migrantským pôvodom a utečencov si vyžaduje integrovaný prístup, ktorý spája odbornú prípravu a zlepšovanie zručností s pracovnými príležitosťami a prístupom k službám, najmä k sociálnej podpore, zdravotnej starostlivosti a bývaniu.

18. UZNÁVAJÚC závažný vplyv krízy na bezdomovcov a osoby, ktoré čelia vylúčeniu z bývania. PRIPOMÍNAJÚC, že integrované prístupy, ktoré zahŕňajú prevenciu, rýchly prístup k trvalému bývaniu alebo podporu bývania a poskytovanie podporných služieb, by sa mali kombinovať s investíciami do nehnuteľností na bývanie a do sociálneho bývania s cieľom primerane riešiť problém bezdomovectva a vylúčenia z bývania.
19. UZNÁVAJÚC výzvy, ktoré predstavuje súčasná kríza pre systémy sociálnej ochrany, najmä pokiaľ ide o ich schopnosť zabezpečiť primerané príjmy a prístup k cenovo dostupným a kvalitným službám pre všetkých v núdzi. ZDÔRAZŇUJÚC, že treba ďalej zlepšovať sociálnu ochranu samostatne zárobkovo činných osôb a neštandardných pracovníkov v súlade s odporúčaním Rady o prístupe k sociálnej ochrane.
20. UZNÁVAJÚC, že pandémia COVID-19 upriamila pozornosť na potrebu posilniť systémy zdravotnej starostlivosti, zlepšiť ich účinnosť a odolnosť a zabezpečiť prístup k primeranej zdravotnej starostlivosti. KONŠTATUJÚC, že sú potrebné ďalšie investície do kvalifikovanej pracovnej sily, do zlepšenia koordinácie medzi nemocničnou, ambulantnou a primárnou starostlivosťou, ako aj do podpory zdravia a prevencie chorôb, aby systémy zdravotnej starostlivosti boli odolnejšie voči núdzovým situáciám v oblasti zdravia a aby sa znížili nerovnosti vo výsledkoch v oblasti zdravia.
21. UZNÁVAJÚC, že pandémia COVID-19 poukázala aj na potrebu zvýšiť odolnosť systémov dlhodobej starostlivosti. UZNÁVAJÚC, že prístup k primeranej, cenovo dostupnej a kvalitnej dlhodobej starostlivosti, najmä domácej starostlivosti a komunitným službám, popri podpore poskytovateľov neformálnej starostlivosti a preventívnych opatreniach na zníženie dopytu po dlhodobej starostlivosti by mal byť prioritou vzhľadom na starnutie obyvateľstva v Európe, potrebu zvýšiť účasť žien na trhu práce a potrebu bojovať proti nedostatkom v poskytovaní starostlivosti, ktoré odhalila kríza.

22. POZNAMENÁVAJÚC, že vzhľadom na demografické zmeny by sa malo pokračovať v dôchodkových reformách zameraných na zlepšenie primeranosti, udržateľnosti a inkluzívnosti dôchodkových systémov. ZDÔRAZŇUJÚC, že tieto reformy by mali byť podporené stratégiami aktívneho starnutia a inými opatreniami, ktorými sa podporuje dlhší pracovný život, a politikami, ktorých cieľom je znížiť rozdiely v dôchodkoch žien a mužov a rozdiely v dôchodkoch pracovníkov v neštandardných formách zamestnania,

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

23. VYZÝVA členské štáty, aby v súlade so svojimi príslušnými právomocami, berúc do úvahy vnútroštátne okolnosti a rešpektujúc úlohu a autonómiu sociálnych partnerov, prijali opatrenia na riešenie výziev v oblasti zamestnanosti, zručností a sociálnej politiky identifikovaných v spoločnej správe o zamestnanosti na rok 2021, a to s ohľadom na možnú podporu zo zdrojov EÚ vrátane nového Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a finančných zdrojov v rámci politiky súdržnosti.
24. VYZÝVA členské štáty, aby vychádzali z podkladov z dohodnutých monitorovacích nástrojov, ako je sociálny prehľad, monitor výsledkov v oblasti zamestnanosti a monitor výsledkov v oblasti sociálnej ochrany, ako aj z rámcov referenčného porovnávania s cieľom usmerňovať svoje reformy a investície a pokračovať v úsilí o vzostupnú konvergenciu.
25. VYZÝVA Komisiu, aby zabezpečila, že pri posudzovaní politík EÚ a členských štátov sa náležite zohľadnia otázky zamestnanosti a sociálne otázky, a to najmä v kontexte upraveného európskeho semestra 2021 a národných plánov podpory obnovy a odolnosti.
26. VYZÝVA Komisiu, aby v kontexte svojho nadchádzajúceho akčného plánu týkajúceho sa Európskeho piliera sociálnych práv spolupracovala s Výborom pre zamestnanosť (EMCO) a Výborom pre sociálnu ochranu (SPC), a to aj s cieľom spoločne vypracovať hlavné ciele EÚ a aktualizovať monitorovacie nástroje, najmä sociálny prehľad, aby sa zabezpečil ambiciózny strategický rámec pre politiky zamestnanosti a sociálne politiky na nasledujúce desaťročie.